

Kulturutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om klientavgifter inom småbarnspedagogiken och till lagar om ändring av 13 § i lagen om småbarnspedagogik och av lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om klientavgifter inom småbarnspedagogiken och till lagar om ändring av 13 § i lagen om småbarnspedagogik och av lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (RP 205/2016 rd): Ärendet har remitterats till kulturutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Anne-Marie Brisson, undervisnings- och kulturministeriet
- konsultativ tjänsteman Tarja Kahiluoto, undervisnings- och kulturministeriet
- specialsakkunnig Kirsi Tarkka, Utbildningsstyrelsen
- specialsakkunnig Jarkko Lahtinen, Finlands Kommunförbund
- specialsakkunnig Auli Setälä, Undervisningssektorns Fackorganisation OAJ rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Barnombudsmannens byrå
- undervisnings- och kulturministeriet
- Jämställdhetsombudsmannens byrå
- Centralförbundet för Barnskydd
- Barnträdgårdsläraryrket BTLF
- Fackorganisationen för högutbildade inom socialbranschen Talentia rf
- Finlands Föräldraförbund rf.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås att det stiftas en ny lag om klientavgifter inom småbarnspedagogiken. I lagen finns det bestämmelser om klientavgifter som tas ut för kommunalt ordnad daghems- och familjedagvård. För annan kommunal småbarnspedagogik, t.ex. lekverksamhet och andra öppna småbarnspedagogiska tjänster samt småbarnspedagogik som tillfälligt tillhandahålls föreslås kommunen kunna ta ut en klientavgift som den bestämmer. Propositionen grundar sig på gällan-

Betänkande KuUB 16/2016 rd

de bestämmelser om klientavgifter inom social- och hälsovården. Det föreslås att avgiften fortfarande ska bestämmas utifrån familjens storlek och inkomster samt hur lång tid barnet deltar i småbarnspedagogiken. Även de inkomster som ligger till grund för bestämmandet av avgiften förblir oförändrade.

Det föreslås att de inkomstgränser som ligger till grund för avgiften höjs så att klientavgiften för de familjer med två eller tre personer som har låga inkomster blir lägre. Ändringen gör att klientavgifterna för småbarnspedagogiken blir mindre betungande särskilt för de ensamförsörjare med ett eller två barn som har låga inkomster samt förbättrar incitamenten för ensamförsörjare att ta emot arbete. Det föreslås att avgiften för det andra barnet alltid är högst 90 procent av avgiften för småbarnspedagogik på heltid för det första barnet. Avgiften för de följande barnen föreslås fortfarande vara 20 procent av avgiften för det yngsta barnet.

Det föreslås att avgiften för småbarnspedagogik på deltid differentieras så att avgiften är högst 60 procent av avgiften för småbarnspedagogik på heltid, om barnet deltar i småbarnspedagogiken i genomsnitt högst 20 timmar per vecka. Om ett barn deltar i småbarnspedagogiken i genomsnitt minst 35 timmar per vecka, kan som månadsavgift tas ut avgiften för småbarnspedagogik på heltid. Om ett barn deltar i småbarnspedagogik i genomsnitt mer än 20 timmar men mindre än 35 timmar per vecka, kan kommunen ta ut en avgift i relation till den tid barnet deltar i småbarnspedagogiken. Enligt förslaget kan kommunerna fortfarande använda klientavgifter i relation till vårdtiden (exempelvis enligt antalet timmar) inom ramen för den högsta avgiften.

Det föreslås att regleringen av den avgiftsfria småbarnspedagogiken förblir oförändrad. En avgift som är lägre än 27 euro tas inte ut. Kostnaderna för småbarnspedagogiken hör i fortsättningen till undervisnings- och kulturverksamheten inom ramen för prisindexet för de offentliga utgifterna, och därför föreslås det i propositionen att klientavgifterna inom småbarnspedagogiken ska bindas till prisindexet för undervisningsverksamheten. De inkomstgränser som ligger till grund för avgiften ska fortfarande följa det allmänna inkomstnivåindexet.

Lagarna avses träda i kraft vid ingången av mars 2017.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Utskottet ser det som mycket viktigt och välkommet att det inom ramen för den genomgripande reformen av småbarnspedagogiken också stiftas en lag om klientavgifter inom småbarnspedagogiken. Regeringen föreslår att avgifterna inom småbarnspedagogiken ska bestämmas enligt samma principer som tillämpas för dagvården i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992). Avgiften ska fortfarande bestämmas utifrån familjens storlek och inkomster och hur lång tid barnet deltar i småbarnspedagogik. Kommunerna ska fortfarande besluta om avgifter inom ramen för de föreskrivna högsta avgifterna.

I våras behandlade riksdagen den första propositionen med förslag till lag om klientavgifter inom småbarnspedagogiken (RP 60/2016 rd), som innehöll samma förslag om sänkta klientavgifter

Betänkande KuUB 16/2016 rd

som den nu aktuella propositionen, men också förslag om en betydande höjning av klientavgifterna till vissa delar. Med tanke på barnfamiljernas försörjning är det mycket betydelsefullt att regeringen vid beredningen av budgetpropositionen för 2017 beslutade återta den första propositionen. Beslutet har på bred front backats upp av de sakkunniga som utskottet hört.

Däremot får den aktuella propositionen motsatta konsekvenser för den kommunala ekonomin. Den första propositionen hade som mål att kommunernas avgiftsintäkter skulle öka med 54 miljoner euro. Den aktuella propositionen kommer att leda till att kommunernas intäkter minskar med 9 miljoner euro från och med 2018. Effekten på kommunernas ekonomi är cirka 7,5 miljoner euro 2017. Kommunerna ska enligt propositionen få kompensation för minskningen i avgiftsintäkterna genom att fastighetsskatten höjs.

Sammantaget anser utskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslagen, men med följande anmärkningar och ändringsförslag.

Hur avgifterna bestäms

I propositionen ingår ett förslag att sänka klientavgifterna för familjer med små inkomster genom att höja de inkomstgränser som inverkar på hur avgifterna bestäms. Målet är att ge i synnerhet ensamföräldrar bättre förutsättningar att ta anställning. Avgiftsnedsättningen för syskon måste införas i samtliga avgiftsklasser. Regleringen av den avgiftsfria småbarnspedagogiken förblir oförändrad.

Propositionen sänker avgifterna för familjer med två eller tre personer, då inkomstgränserna från och med vilka avgifterna ska börja betalas höjs för familjer med två personer med ca 36 procent och för familjer med tre personer med ca 11 procent jämfört med nuläget. Inkomstgränsen för familjer med två eller tre personer ska vara 1 915 euro. I dag är den 1 403 euro för familjer med två personer och 1 730 euro för familjer med tre personer. För inkomster som överskrider inkomstgränsen betalas den avgift som tas ut för småbarnspedagogik, om inte avgiftens storlek underskrider 27 euro varvid avgift inte tas ut. Till följd av detta ska avgifter i fortsättningen betalas av de familjer med två personer vars månadsinkomster är minst 2 150 euro och av de familjer med tre personer vars månadsinkomster är minst 2 202 euro. I euro sjunker avgifterna mest för de familjer med två personer som har månadsinkomster på ca 2 000—2 140 euro, för vilka klientavgiften sjunker med ca 70—85 euro per månad. För de familjer med två personer vars månadsinkomster är 2 150—3 920 euro, sjunker klientavgiften med 59 euro per månad.

Avgifterna för småbarnspedagogik på deltid föreslås bli ändrade enligt begränsningarna av den subjektiva rätten till småbarnspedagogik. Avgiftsgränsen ska gå vid 20 timmar i veckan. Det är viktigt att ändringen bidrar till att samordna lagen om småbarnspedagogik och den föreslagna lagen om klientavgifter inom småbarnspedagogiken.

Klientavgifterna är beroende av kommunernas prövning och framför allt av den ekonomiska situationen. Det uppstår skillnader mellan kommunerna i fråga om klientavgifterna och då särbehandlas familjerna beroende på vilken kommun de bor i. Enligt utredning erbjuder en del kommuner klientavgifter utifrån vårdtid och det vägleder familjerna i deras val av vårdtid. Praxisen

Betänkande KuUB 16/2016 rd

varierar också mellan kommunerna i fråga om frånvaro under semestertider och avgifterna för dem.

Utskottet understryker att kommunerna själva har beslutanderätt i frågan, men beklagar att klientavgiften för en tjänst med så stor relevans för barnfamiljerna inte är samordnad och att skillnaderna fortsatt kan komma att växa, så att olika villkor gäller för familjerna beroende på var dessa är bosatta.

I 13 § i lagen om klientavgifter föreslås det föreskrivas att kommunen kan efterskänka eller sänka avgiften i vissa situationer. En likadan bestämmelse finns i 11 § 1 mom. i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården. Det är viktigt att kommunerna tillämpar bestämmelsen och att barnfamiljerna i tillräcklig utsträckning informeras om möjligheten. Det är bra att paragrafen har ett tillägg om att kommunen alltid ska efterskänka eller sänka avgiften innan ett beslut om utkomststöd fattas. Därmed förtydligas och samordnas kommunernas avgiftspraxis.

Utskottet understryker emellertid att reformen inte kräver att kommunerna följer upp vårdtiderna digitalt. Utskottet upprepar här sitt uttalande i betänkandet (KuUB 11/2015 rd – RP 80/2015 rd) om regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om småbarnspedagogik och lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn och konstaterar att till exempel kommunernas planering och uppföljning av arbetsskift kan underlättas genom elektroniska registrerings-system.

Konsekvensbedömning

Den barnpedagogiska verksamheten spelar en stor roll som underlag för lärande i skolan. Småbarnspedagogiken backar upp och jämnar ut barnens skolfärdigheter och medför på sikt besparingar i och med att behovet av barnskydd och andra korrigerande tjänster minskar. Tröskeln till att delta i småbarnspedagogisk verksamhet måste därför vara låg på alla sätt.

Genom reformen minskas effekterna i form av bidragsfallor när det gäller familjer med små inkomster. Ändringarna jämfört med nuläget kan väntas ha gynnsamma effekter för i synnerhet kvinnor med små inkomster, som är mindre benägna att delta i arbetslivet och i stället vill ta emot stöd för hemvård längre redan vid ganska små extra belastningar på ekonomin.

Sakkunniga har påpekat att Finland har åtagit sig att nå OECD:s mål att höja deltagandet i småbarnspedagogik till europeisk nivå. För närvarande deltar finländska barn ändå i betydligt mindre utsträckning i småbarnspedagogik än barnen i de andra OECD-länderna och nordiska länderna. Exempelvis enligt TITA-undersökningen (Tackling Inequalities in Time of Austerity, Policy Brief 11/2016) har finländska barn störst nytta av småbarnspedagogik om de inleder den vid 1—3 års ålder. De här barnen klarar sig bättre i skolan, fortsätter till utbildning på andra stadiet, börjar på gymnasiet och studerar vid universitet oftare än de som inlett småbarnspedagogik senare eller vårdats hemma tills de börjat förskolan.

Utskottet framhåller att alla barn måste ha lika möjligheter att delta både i småbarnspedagogik och grundläggande utbildning. Det är angeläget att familjerna får incitament att använda småbarnspedagogiska tjänster i högre grad än nu. Vid sidan av den föreslagna sänkningen av avgif-

Betänkande KuUB 16/2016 rd

terna bör hänsyn också tas till att småbarnspedagogiken bör hålla hög standard för att bli mer attraktiv.

Utifrån yttranden ser utskottet ett behov av att framöver på nytt bedöma vilken betydelse klientavgifterna har för deltagandet i småbarnspedagogik. I dagens läge tvingas en familj betala den högsta avgiften även om familjen bara har medelstora inkomster. Vid den fortsatta beredningen måste en skälig avgiftsnivå överlag beaktas också för familjer med fyra personer eller fler. Utskottet understryker att nivån på klientavgifterna har betydelse för likabehandlingen, eftersom inkomstfördelningsstatistiken visar att barn i familjer med högre inkomster oftare deltar i kommunal småbarnspedagogik än barn i familjer med låga inkomster.

Med tanke på den fortsatta beredningen framhåller utskottet att till exempel småbarnspedagogik som på deltid är avgiftsfri, inklusive den subjektiva rätten till dagvård (20 timmar i veckan), skulle stärka barnens medverkan i pedagogisk verksamhet av hög kvalitet och i hög grad bidra till likabehandling av barnen och jämlikhet inom utbildningen.

Sakkunniga har påpekat att propositionen också innehåller en bedömning av konsekvenserna för barn. Där beskrivs på ett allmänt plan hur avgifterna inverkar på hur tjänsterna används och hur de föreslås bli ändrade enligt propositionen. Konsekvensbedömningen har kritiserats i yttrandena. Exempelvis anger den inte i siffror hur barnens medverkan i småbarnspedagogik kommer att öka eller hur familjerna motiveras att ta emot arbete. Klientavgifterna och ändringarna i dem bör enligt yttrandena granskas tillsammans med andra ändringar som berör barnfamiljer och framför allt småbarnspedagogik. Bedömningen väger inte in några andra ändringar som påverkar barnfamiljernas ekonomi och vardag, så de sakkunniga anser att den inte ger den helhetsbild som behövs. Om man driver på enskilda ändringar i statsfinanserna utan att göra en övergripande bedömning kan resultatet bli det helt motsatta än vad som avses i regeringsprogrammet.

Utskottet noterar att de ändringar som inverkar på familjernas situation bereds vid flera ministerier och med olika tidsramar, vilket bidrar till att det blir svårt att i de enskilda propositionerna bedöma de samlade konsekvenserna. Enligt uppgift är det mycket svårt att för närvarande beräkna hur ändringen i rätten till småbarnspedagogik, som trädde i kraft i augusti 2016, inverkar på avgiftsintäkterna, eftersom alla kommuner inte har beslutat att införa begränsningen. Det finns heller inte tillgängliga uppgifter om inkomstnivåerna för de familjer där barnens rätt till småbarnspedagogik begränsas till 20 timmar.

I likhet med dem som lämnat yttrande är utskottet oroat över hur barnfamiljernas villkor utvecklats med tanke på alla nödvändiga sparbetning inom de offentliga finanserna de senaste åren. Kulturutskottet hänvisar också till grundlagsutskottets upprepade ståndpunkt att den sammantagna effekten av olika reformer som påverkar barnfamiljernas villkor inte får bli oskälig. Konsekvensbedömningen bör heltäckande väga in konsekvenserna för jämställdhet, likabehandling, familjernas försörjning och barnens villkor och rättigheter. Som exempel på omfattningen av en konsekvensbedömning påpekar utskottet att långa vårdledigheter enligt OECD leder till att kvinnornas arbetsmarknadsposition ofta försämras permanent. Arbetet i rådet för bedömning av lagstiftningen, som inrättades i december 2015, kommer förhoppningsvis att bidra till tydligare praxis för konsekvensbedömningar.

Betänkande KuUB 16/2016 rd

Utskottet anser det viktigt att konsekvenserna av lagen om klientavgifter inom småbarnspedagogiken bevakas och utvärderas. Uppföljningen bör särskilt gälla hur deltagarfrekvensen i den institutionella småbarnspedagogiken eventuellt förändras och vilka effekter som kan påvisas i de olika jämlikhetsdimensionerna inklusive skillnaderna i familjernas ekonomiska villkor beroende på hemkommun.

Övriga synpunkter

Utskottet noterar att lagförslaget inte innefattar bestämmelser om personaldimensioneringar eller andra innehållsliga frågor, som regleras till exempel i förordningen om barndagvård (239/1973). Bestämmelserna om personaldimensioneringar i förordningen gäller alltså fortfarande.

Den aktuella propositionen innebär inga ändringar i 4 § i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården. De tjänster som nämns där är fortfarande avgiftsfria. Om till exempel ett barn med utvecklingsstörning deltar i småbarnspedagogik och småbarnspedagogiken genomförs som rehabiliterande verksamhet enligt programmet för specialomsorger, kan ingen avgift tas ut för den rehabiliterande verksamheten inom småbarnspedagogiken.

DETALJMOTIVERING

Lagförslag 1

5 §. Månadsavgift för småbarnspedagogik på heltid. Enligt utredning finns det ett skrivfel som måste korrigeras i uppställningen i 2 mom. Om familjens storlek är sex personer är inkomstgränsen avsedd att vara 2 328 euro och inte 2 329 euro så som det felaktigt står i uppställningen. I motiveringen används rätt inkomstgräns. Utskottet föreslår att inkomstgränsen ändras i enlighet med motiveringen till paragrafen.

4. Lag om ändring av 6 § i lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (Nytt lagförslag)

6 §. Bestämmande av vårdtillägg. Enligt 1 mom. ska det som stadgas i 10 a § i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992) beaktas som familjens inkomster när vårdtillägget bestäms.

I lagförslag 3 föreslås det att 10 a § upphävs. Följaktligen föreslår utskottet att hänvisningen ändras till 11 § i lagförslag 1, där motsvarande bestämmelser härefter ska finnas.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kulturutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 2 och 3 i proposition RP 205/2016 rd utan ändringar.

Betänkande KuUB 16/2016 rd

Riksdagen godkänner lagförslag 1 i proposition RP 205/2016 rd med ändringar. (*Utskottets ändringsförslag*)

Riksdagen godkänner ett nytt lagförslag 4. (*Utskottets nya lagförslag*)

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om klientavgifter inom småbarnspedagogiken

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag innehåller bestämmelser om den klientavgift som tas ut för småbarnspedagogik som kommunen ordnar på daghem och i familjedagvård. För annan småbarnspedagogik som kommunen ordnar och för småbarnspedagogik som kommunen tillfälligt tillhandahåller kan det tas ut en klientavgift som kommunen bestämmer. Bestämmelser om avgiftsfri förskoleundervisning finns i lagen om grundläggande utbildning (628/1998).

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

- 1) *serviceanvändare* ett barn inom småbarnspedagogiken samt utöver barnet föräldrar eller andra vårdnadshavare som lever i gemensamt hushåll med barnet,
- 2) *familj* personer som lever i gemensamt hushåll i äktenskap eller äktenskapsliknande förhållanden samt minderåriga barn som bor i samma hushåll och är barn till dessa personer,
- 3) *kommunal småbarnspedagogik* småbarnspedagogik som ordnas i enlighet med 10 § i lagen om småbarnspedagogik (36/1973),
- 4) *verksamhetsår* en tidsperiod som börjar vid ingången av augusti varje år och slutar vid utgången av juli följande år,
- 5) *småbarnspedagogik på heltid* småbarnspedagogik som omfattar minst 35 timmar per vecka,

Betänkande KuUB 16/2016 rd

6) *småbarnspedagogik på deltid* småbarnspedagogik som omfattar mindre än 35 timmar per vecka.

3 §

Högsta avgift

Den avgift som tas ut för småbarnspedagogik får vara högst lika stor som kostnaderna för serviceproduktionen. Avgiften får tas ut enligt familjens betalningsförmåga. Närmare bestämmelser om avgiften finns i 5—8 §.

4 §

Månadsavgift och uttagande av den

För sådan småbarnspedagogik som ordnas i form av daghemsvård eller familjedagvård enligt lagen om småbarnspedagogik kan en månadsavgift påföras. Avgiften kan tas ut för högst elva kalendermånader under ett verksamhetsår. Om ett barn deltar i småbarnspedagogik alla månader under ett verksamhetsår och barnet under verksamhetsåret är frånvarande från småbarnspedagogiken av någon annan orsak än sjukdom högst tre fjärdedelar av det antal dagar av småbarnspedagogik per månad som ligger till grund för månadsavgiften, kan avgiften dock tas ut för 12 månader. Vid beräkningen av antalet frånvarodagar beaktas frånvaro som uppgetts på förhand.

Närmare bestämmelser om uttag av avgift för den tid barnet är frånvarande finns i 9 §.

Om småbarnspedagogiken för ett barn börjar eller upphör under en kalendermånad, bestäms en mindre avgift än månadsavgiften enligt den faktiska tid barnet deltar i småbarnspedagogiken.

Avgiftsbeloppet ska avrundas till närmaste euro.

Om barnets vårdnadshavare bor på olika adresser, men det ordnas småbarnspedagogik för barnet endast i en kommun, bestäms avgiften enligt den familjs inkomster hos vilken barnet har sin bostad enligt lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009). Om det ordnas småbarnspedagogik för barnet i två kommuner, ska avgiften bestämmas separat i de båda kommunerna. Då bestäms avgiften i enlighet med 6 §.

5 §

Månadsavgift för småbarnspedagogik på heltid

Månadsavgiften för småbarnspedagogik på heltid får uppgå till högst det enligt avgiftsprocenten angivna beloppet av de månadsinkomster som överskrider den lägsta inkomstgränsen. Denna avgiftsprocent bestäms enligt familjens storlek. Kommunen kan dock bestämma den högsta avgiften enligt 7 §, om sökanden inte meddelar familjens inkomster.

Avgiftsprocenterna och inkomstgränserna är:

Betänkande KuUB 16/2016 rd

Familjens storlek, personer	Inkomstgräns, euro/månad	Högsta avgiftsprocent
2	1 915	11,5
3	1 915	9,4
4	2 053	7,9
5	2 191	7,9
6	2 328	7,9

Om familjen består av fler än sex personer, ska den inkomstgräns som ligger till grund för avgiften höjas med 138 euro för varje följande minderårigt barn i familjen.

6 §

Månadsavgift för småbarnspedagogik på deltid

Om ett barn deltar i småbarnspedagogik i genomsnitt högst 20 timmar per vecka, får månadsavgiften uppgå till högst 60 procent av den avgift för småbarnspedagogik på heltid som bestäms enligt 5 §. Om ett barn deltar i småbarnspedagogik i genomsnitt minst 35 timmar per vecka, kan avgiften för småbarnspedagogik på heltid tas ut som månadsavgift. Om ett barn deltar i småbarnspedagogik i genomsnitt mer än 20 timmar men mindre än 35 timmar per vecka, ska kommunen ta ut en avgift i relation till den tid barnet deltar i småbarnspedagogik. Även avgiftsfri förskoleundervisning enligt lagen om grundläggande utbildning ska beaktas som en faktor som sänker avgiften för småbarnspedagogik.

Vid beräkningen av den genomsnittliga tid som ett barn deltar i småbarnspedagogik per vecka ska den tid som reserverats för småbarnspedagogiken under en kalendermånad beaktas.

7 §

Högsta och lägsta avgift som tas ut för småbarnspedagogik

Avgiften för småbarnspedagogik på heltid får uppgå till högst 290 euro per månad för det första barnet. En avgift som är lägre än 27 euro per barn tas inte ut.

8 §

Bestämmande av avgifter för syskon

Om fler än ett barn i samma familj deltar i kommunal småbarnspedagogik, kan klientavgiften för det yngsta barnet i småbarnspedagogik på heltid bestämmas enligt 5 §. För nästa barn i ålderordningen i småbarnspedagogik på heltid kan en avgift bestämmas som är högst 90 procent av avgiften för det yngsta barnet. För varje följande barn ska avgiften vara högst 20 procent av avgiften för det yngsta barnet. Avgiften för andra barn än det yngsta barnet i familjen ska bestämmas utifrån den kalkylerade avgiften för småbarnspedagogik på heltid för det yngsta barnet.

Betänkande KuUB 16/2016 rd

9 §

Uttagande av avgift för frånvarotid

Den månatliga avgiften enligt denna lag tas ut också för den tid ett barn är tillfälligt frånvarande.

Om ett barn på grund av sjukdom är frånvarande från småbarnspedagogiken en längre tid än tio dagar under en kalendermånad, tas med avvikelse från bestämmelserna i 1 mom. i avgift för den månaden ut hälften av den månadsavgift som anges i denna lag. När frånvaro som beror på sjukdom pågår en hel kalendermånad tas ingen avgift ut. Avgift får inte heller tas ut för de dagar då barnet är frånvarande från småbarnspedagogiken under de avsnitt av faderskapspenningssperioden som avses i 9 kap. 7 § i sjukförsäkringslagen (1224/2004). Om barnet av någon annan orsak är frånvarande från småbarnspedagogiken hela kalendermånaden, tas i avgift ut hälften av månadsavgiften.

10 §

Avgift som tas ut för en sådan plats inom småbarnspedagogiken som inte annullerats

Om ett barns föräldrar eller andra vårdnadshavare inte tar emot en plats som söks för och beviljats barnet inom småbarnspedagogiken och om inte platsen har annullerats förrän småbarnspedagogiken på basis av kommunens beslut börjar, kan hos barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare tas ut hälften av den månadsavgift som bestäms enligt denna lag.

Om barnets vårdnadshavare reserverar en plats för barnet inom småbarnspedagogiken för tiden för sin semester och inte annullerar den, kan hälften av den månadsavgift som bestäms enligt denna lag tas ut för den plats inom småbarnspedagogiken som inte annullerats. Fastän familjens inkomster är så låga att ingen månadsavgift bestämts för barnet, kan det dock för en plats inom småbarnspedagogik som inte använts på det sätt som avses i detta moment tas ut hälften av den lägsta avgift som tas ut enligt 7 §.

11 §

Inkomster som ligger till grund för avgiften för småbarnspedagogiken

Vid beslut om den avgift som ska påföras för småbarnspedagogik ska som familjens inkomster beaktas de skattepliktiga förvärvs- och kapitalinkomsterna samt de skattefria inkomsterna för barnet, dess förälder eller någon annan vårdnadshavare samt för en person som lever med föräldern eller vårdnadshavaren i gemensamt hushåll i äktenskap eller äktenskapsliknande förhållanden. Om de månatliga inkomsterna varierar, beaktas som månadsinkomst den genomsnittliga månadsinkomsten under det föregående året. Som skattepliktiga inkomster kan beaktas också motsvarande skattepliktiga inkomster som har fastställts vid den senast verkställda beskattningen, höjda med de procenttal som Skattestyrelsen årligen bestämmer i sina beslut om beräkningsgrunderna för förskottsuppbörden.

Som inkomst av skog beaktas den enligt 7 § 3 mom. i lagen om värdering av tillgångar vid beskattningen (1142/2005) fastställda genomsnittliga årliga avkastningen för skog per hektar multiplicerad med arealen skogsmark. Från detta belopp dras 10 procent och räntorna från skogsbru-

Betänkande KuUB 16/2016 rd

ket av. Inkomsten av skog ska dessutom sänkas på yrkande av serviceanvändaren, om nettoppeningvärdet av den lägenhetsbestämda årliga avverkningsmöjligheten enligt ett utlåtande av skogsvårdsföreningen eller av Finlands skogscentral utlåtande är minst 10 procent lägre än inkomsten av skog. Sänkningen motsvarar skillnaden mellan inkomsten av skog och nettoppeningvärdet av avverkningsmöjligheten.

Som inkomster ska inte beaktas barnbidrag, förmåner enligt lagen om handikappförmåner (570/2007), barnförhöjning enligt folkpensionslagen (568/2007), bostadsbidrag, sjukvårds- och undersökningskostnader som betalas på basis av olycksfallsförsäkring, militärunderstöd, fronttillägg, studiepenning, vuxenutbildningsstöd, studiestödets bostadstillägg, sysselsättningspenning och reseersättning som betalas som utkomststöd, ersättning för uppehälle enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), kostnadsersättning enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012), stipendier och andra motsvarande understöd som betalas på grund av studier, ersättningar för kostnaderna för familjevård och stöd för hemvård av barn.

Som avdrag från inkomsterna ska beaktas betalda underhållsbidrag och andra motsvarande kostnader som orsakas av de faktiska familjeförhållandena samt förmån som ska betalas i pengar och som i samband med överlåtelse av en fastighet har förbehållits för viss tid eller livstid (synting).

Avgiften för småbarnspedagogiken bestäms enligt situationen vid betalningstidpunkten enligt antingen konstaterbara eller uppskattade inkomster.

12 §

Bestämmande av avgift tills vidare och justering av avgift

Avgiften för småbarnspedagogik bestäms tills vidare. Avgiften ska dock justeras när

- 1) familjens betalningsförmåga har förändrats väsentligt,
- 2) det är uppenbart att de förhållanden för familjen som ska beaktas när avgiften bestäms har förändrats,
- 3) den tid ett barn deltar i småbarnspedagogiken ändras, eller
- 4) avgiften visar sig vara felaktig.

Om beslutet om påförande av avgift uppenbart har byggts på felaktiga uppgifter som barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare har lämnat, kan avgiften rättas retroaktivt för högst ett år.

13 §

Efterskänkning och sänkning av avgift

En avgift som påförts för småbarnspedagogik ska efterskänkas eller sänkas till den del förutsättningarna för serviceanvändaren eller familjen att försörja sig eller fullgörandet av den lagstadgade försörjningsplikt som barnets förälder eller vårdnadshavare har äventyras av att avgiften tas ut. En avgift ska alltid sänkas eller efterskänkas innan utkomststöd enligt lagen om utkomststöd (1412/1997) beviljas.

Betänkande KuUB 16/2016 rd

14 §

Köpta tjänster och servicesedel

Om en kommun eller samkommun ordnar småbarnspedagogik som köpta tjänster på det sätt som avses i 10 § 1 mom. 4 punkten i lagen om småbarnspedagogik, ska för tjänsten tas ut samma avgifter som tas ut för motsvarande småbarnspedagogik som ordnas av kommunen eller samkommunen.

Om småbarnspedagogik ordnas genom att serviceanvändaren ges en servicesedel på det sätt som avses i 10 § 1 mom. 5 punkten i den lag som nämns i 1 mom., får kommunen inte ta ut avgift för småbarnspedagogiken. Vid bestämmande av värdet av servicesedeln ska 7 och 8 § i lagen om servicesedlar inom social- och hälsovården (569/2009) beaktas.

15 §

Avgift som tas ut hos den som är bosatt någon annanstans än i Finland

Hos den som är bosatt någon annanstans än i Finland kan det för småbarnspedagogik tas ut en avgift som högst motsvarar kostnaderna för produktionen av servicen, om inte något annat följer av ett internationellt avtal som binder Finland.

16 §

Indexbindning av avgifter och inkomstgränser

Inkomstgränserna i euro enligt 5 § 2 mom. och beloppet enligt 5 § 3 mom. justeras i enlighet med förändringen i det allmänna inkomstnivåindexet. De belopp som avses i 7 § justeras i enlighet med förändringen i prisindexet för undervisningsverksamheten inom den kommunala ekonomin, vilket utgör en del av prisindexet för de offentliga utgifterna.

I beräkningarna används det index som 2010 angavs med indextalet 100. Indexförändringen bildas av kvoten av indextalet för året före justeringsåret och indextalet för året två år tidigare än det året. Det indexjusterade beloppet ska avrundas till närmaste euro.

Justeringarna görs vartannat år. De indexjusterade beloppen träder i kraft den 1 augusti året efter justeringsåret.

Undervisnings- och kulturministeriet publicerar de indexjusterade beloppen i Finlands författningssamling i november månad under justeringsåret.

17 §

Myndigheternas rätt att få upplysningar

Statliga och kommunala myndigheter samt andra offentligrättsliga samfund, Folkpensionsanstalten, Pensionsskyddscentralen, pensionsstiftelser och andra pensionsanstalter, försäkringsanstalter, arbetsgivare och arbetslöshetskassor är skyldiga att på begäran av de myndigheter som sköter uppgifter inom småbarnspedagogiken avgiftsfritt och oberoende av sekretessbestämmelserna lämna alla uppgifter och utredningar om serviceanvändarens och hans eller hennes familjs

Betänkande KuUB 16/2016 rd

ekonomiska ställning som de förfogar över och som i väsentlig grad påverkar storleken på avgiften och som är nödvändiga för att myndigheten ska kunna bestämma denna avgift eller kontrollera de uppgifter som lämnats till myndigheten.

Den skyldighet som avses i 1 mom. gäller också penninginstitut, om den myndighet som sköter uppgifter inom småbarnspedagogiken inte får tillräckliga uppgifter och utredningar av de aktörer som nämns ovan eller om det finns grundad anledning att misstänka att de uppgifter som serviceanvändaren, hans eller hennes familj eller deras lagliga företrädare har lämnat är otillräckliga eller otillförlitliga. Begäran ska framställas skriftligen till penninginstitutet, och en tjänsteinnehavare som förordnats av ett organ som anges i 11 d § i lagen om småbarnspedagogik är berättigad att fatta beslutet om att begäran ska framställas. Innan begäran framställs till penninginstitutet ska den vars uppgifter begärs underrättas om begäran.

De uppgifter som avses i 1 mom. får lämnas ut med hjälp av en teknisk anslutning till den som har rätt att få uppgifterna. Innan en sådan teknisk anslutning öppnas ska den som lämnar ut uppgifterna försäkra sig om att uppgifterna kommer att skyddas på behörigt sätt.

18 §

Dröjsmålsränta

Om den avgift som bestämts för servicen inte har betalats på förfallodagen, får en årlig dröjsmålsränta tas ut högst enligt den räntefot som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982) räknat från förfallodagen.

Förfallodagen för betalningen av en dröjsmålsränta får infalla tidigast två veckor efter det att den service för vilken avgiften bestämts har erhållits.

19 §

Utsökning av avgift

Avgifter enligt denna lag och dröjsmålsräntor som tas ut på dem är direkt utsökbara på det sätt som anges i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

20 §

Ändringssökande

Ändring i ett avgiftsbeslut av en tjänsteinnehavare får inte sökas genom besvär.

Om den betalningsskyldige är missnöjd med ett beslut som avses i 1 mom. har han eller hon, om beslutet gäller avgift för småbarnspedagogik, rätt att få beslutet behandlat av det organ som avses i 11 d § i lagen om småbarnspedagogik.

Omprövning av ett beslut ska begäras skriftligen inom 30 dagar från det att den betalningsskyldige har fått del av beslutet. Till beslutet ska fogas anvisningar om hur det kan föras till behandling i organet.

Ändring i ett organs avgiftsbeslut enligt 2 mom. får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen inom 30 dagar efter delfäendet, på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/

Betänkande KuUB 16/2016 rd

1996). Besväret får inom denna tid lämnas in också till det organ som fattat beslutet, som ska lämna det till förvaltningsdomstolen tillsammans med sitt eget utlåtande.

I förvaltningsdomstolens beslut får ändring sökas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. Tillstånd beviljas endast om det med avseende på lagens tillämpning i andra liknande fall eller för en enhetlig rättspraxis är av vikt att ärendet avgörs av högsta förvaltningsdomstolen.

21 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

De belopp som anges i 5 § 2 och 3 mom. samt 7 § justeras i enlighet med 16 § första gången vid utgången av 2017 och de träder i kraft den 1 augusti 2018.

2.

Lag

om ändring av 13 § i lagen om småbarnspedagogik

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om småbarnspedagogik (36/1973) 13 §, sådan den lyder i lag 909/2012, som följer:

13 §

På avgifter som tas ut för småbarnspedagogik tillämpas lagen om klientavgifter inom småbarnspedagogiken (/2016).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Betänkande KuUB 16/2016 rd

3.

Lag

om ändring av lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992) 4 § 3 punkten samt 7 a och 10 a §, av dem 7 a § sådan den lyder i lag 387/2008 och 10 a § sådan den lyder i lagarna 1134/1996, 1217/2007 och 941/2012, samt
ändras 10 b § 4 mom., sådant det lyder i lagarna 221/2003 och 1051/2009, som följer:

10 b §

Inkomster som ligger till grund för bestämmande av avgift för långvarig anstaltsvård

-----
Som inkomster beaktas inte

1) barnbidrag, barnförhöjning enligt folkpensionslagen (568/2007), bostadsbidrag, sjukvårds- och undersökningskostnader som betalas på basis av olycksfallsförsäkring, militärunderstöd, fronttillägg, studiepenning, vuxenutbildningsstöd, studiestödets bostadstillägg, sysselsättningspenning och reseersättning som betalas som utkomststöd, ersättning för uppehälle enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), kostnadsersättning enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012), stipendier och andra motsvarande understöd som betalas på grund av studier, ersättningar för kostnaderna för familjevård och stöd för hemvård av barn,

2) underhållsbidrag eller underhållsstöd som betalas till ett minderårigt barn till den som är i långvarig anstaltsvård eller till ett minderårigt barn till en make enligt 7 c § 2 mom.,

3) sådana förhöjningar av pensioner och med dem jämförbara inkomster som beror på försörjningsplikt.

Denna lag träder i kraft 20 .

Betänkande KuUB 16/2016 rd

Utskottets nya lagförslag

4.

Lag

om ändring av 6 § i lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (1128/1996) 6 §:n 1 mom. som föl-
jer:

6 §

Bestämmande av vårdtillägg

När vårdtillägget bestäms beaktas som familjens inkomster vad som stadgas i 11 § i lagen om klientavgifter inom småbarnspedagogiken (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors 2.12.2016

I den avgörande behandlingen deltog

vice ordförande Sanna Lauslahti saml
medlem Li Andersson vänst
medlem Ritva Elomaa saf
medlem Eeva-Johanna Eloranta sd
medlem Jukka Gustafsson sd
medlem Petri Honkonen cent
medlem Laura Huhtasaari saf
medlem Hanna Kosonen cent
medlem Mikaela Nylander sv
medlem Sari Raassina saml
medlem Jani Toivola gröna

Betänkande KuUB 16/2016 rd

ersättare Lea Mäkipää saf.

Sekreterare var

utskottsråd Kaj Laine.